

URZĄD MIEJSKI w SOSNOWCU
BIURO RADY MIEJSKIEJ

wpłynęło 10.02.2022

L.dz. .... zał. ....

Podpis ....

Szanowny Pan
Grzegorz Mentel
Przewodniczący Komisji Kultury, Sportu i Rekreacji
Rady Miejskiej
w Sosnowcu

10.02.2022
Z up. Prezydenta Miasta
I ZASTĘPCA PREZYDENTA
Zbigniew Byszewski

Dotyczy pisma: BRM.0012.8.41.2022.MT

pkt. 2. Stan zabytków i obiektów objętych ochroną konserwatorską w Sosnowcu

Na terenie Sosnowca znajdują się 33 obiekty wpisane do rejestru zabytków nieruchomych i ruchomych województwa śląskiego. Są to zabytki sakralne (kościóły i kaplice), zabytki związane z przemysłem, zespoły pałacowo-parkowe, kamienice, wille, domy mieszkalne a także budynek Teatru Zagłębia oraz stanowisko archeologiczne. Większość obiektów stanowi własność kościelną oraz prywatną, natomiast 7 zabytków rejestrowych znajduje się w zasobach Gminy Sosnowiec.

Utrzymanie obiektów stanowiących własność gminy finansowane jest w ramach dotacji podmiotowych, natomiast prace remontowo-konserwatorskie przy ww. zabytkach pokrywane są najczęściej z dotacji celowych.

W latach 2019-2021 ramach dotacji celowych sfinansowano m. in. przebudowę Pałacu Schoena obejmującą budowę windy (kwota 439 000,00 zł), wykonanie i wymianę części stolarki okiennej w budynku Pałacu Schoena (kwota 100 000,00 zł), wymianę głównego ppoż. wyłącznika prądu (kwota 340 000,00 zł). Ponadto należy nadmienić, iż aktualnie trwają prace projektowe, zgodne z umową na realizację zadania rewitalizacji gloriety w Parku Dietla w ramach Budżetu Obywatelskiego (469 019,00 zł). Warto także dodać, iż jedna z inwestycji finansowana przez gminę w Pałacu Schoena (winda) została zgłoszona do konkursu „Zabytek zadbane” mającego na celu promocję właściwej opieki nad zabytkami – prowadzonych wzorowo prac badawczych, konserwatorskich, rewaloryzacyjnych i adaptacyjnych, a także systematycznych działań na rzecz właściwego utrzymania zabytków.

Ponadto gmina prowadzi działania mające na celu zachowanie historycznych obiektów w przestrzeni publicznej i dlatego m.in. wielokrotnie zwracała się do Polskich Kolei Państwowych S.A aby ustalić warunki przekazania zabytkowego dworca kolejowego w Maczkach.

Od 2007 roku miasto wspiera także prace konserwatorskie przy innych obiektach zabytkowych, co roku przekazując środki finansowe na konserwację i remonty obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków województwa śląskiego. O dotacje, zgodnie z uchwałą nr Nr 256/XXII/2015 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 26 listopada 2015 r. mogą ubiegać się osoby fizyczne lub jednostki organizacyjne

„posiadająca tytuł prawny do zabytku wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu, ograniczonego prawa rzeczowego albo stosunku zobowiązaniowego”.

W latach 2007 - 2021 beneficjentami dotacji były następujące objekty:

1. Parafia p.w. Najświętszego Serca Pana Jezusa tzw. kościółek kolejowy, ul. 3 Maja (145 000,00 zł)
2. Cerkiew Prawosławna Wiery, Nadziei i Luby (560 000,00 zł)
3. Katedra Wniebowzięcia NMP, ul. Kościelna (1 684 900,00 zł)
4. Parafia Ewangelicko-Augsburska (kościół, mauzoleum Dietlów, mauzoleum Meyerholdów (320 600,00 zł)
5. Kościół Niepokalanego Poczęcia NMP, ul. Skautów (331 000,00 zł)
6. Pałac Schoena – ob. Sąd Rejonowy w Sosnowcu (170 000,00 zł)
7. Pałac Dietla (423 917,00 zł)
8. Budynek d. szkoły w Ostrowach Górniczych, ul. Starzyńskiego 50 (21 000,00 zł)
9. Kamienica, ul. Dekerta 6 (352 000,00 zł)
10. Kościół św. Joachima w Zagórzcu (77 000,00 zł)
11. Pałac Wilhelma Schoena przy ul. Chemicznej (55 000,00 zł)
12. Sosnowiecki Szpital Miejski Sp. z o.o, ul. Szpitalna (63 500,00 zł)
13. Spółdzielnia mieszkaniowa "Lokum" w Sosnowcu – budynki mieszkalne ul. Żeromskiego (30 000,00 zł)
14. Rzymskokatolicka Parafia pw. Chrystusa Króla w Sosnowcu Klimontowie – kaplica w Parku W. Malczewskiej (50 000)

Do chwili obecnej łącznie przeznaczono na dotacje 4 283 917,00 zł nie licząc inwestycji prowadzonych w obiektach będących własnością gminy.

W roku 2021 wysokość dotacji wynosiła 250 000,00 złotych, które zgodnie z Uchwałą Nr 742/XLII/2021 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 27 maja 2021 roku przyznano na prace przy 7 obiektach:

Lp.	Nazwa podmiotu	Cel	Kwota wnioskowana	Kwota dotacji	Kwota całkowita zaplanowanych prac
1	Spółdzielnia mieszkaniowa "Lokum"	wymiana i rekonstrukcja okien w klatkach schodowych w budynkach mieszkalnych przy ul. Żeromskiego 4, 4a, 4l	32.907,97,-	30.000,-	85.077,00 zł
2	Rzymskokatolicka Parafia pw. Chrystusa Króla	kaplica w parku W. Malczewskiej	96.004,27,-	50.000,-	56.722,33 zł
3	Parafia ewangelicko-	konserwacja wnętrza	105.748,87,-	25.000,-	25.134,42 zł

	augsburska	mauzoleum rodziny Dietlów - okładzin kamiennych ścian z wykonaniem spoinowania murów zewnętrznych			
4	Parafia Prawosławna pw. Św. Wiery, Nadziei, Luby i Matki ich Zofii	konserwacja elementów wyposażenia cerkwi (oleodruki na blasze – 4 szt., ikony 3 szt.)	116.462,00,-	50.000,-	52.814,00 zł
5	Kamienica ul. Dekerta 6	pełna konserwacja estetyczna polichromii ścian i sufitu (kontynuacja)	134.878,85,-	30.000,-	30.010,03 zł
6	Katedra Wniebowzięcia NMP	pełna konserwacja dwóch witraży, ściana zachodnia północnego ramienia transeptu	95.644,80,-	45.000,-	47.822,40 zł
7	Pałac Dietla	konserwacja sztukaterii na elewacji budynku bramnego (elewacja północna)	133.220,00,-	20.000,-	42.613,00 zł

Wszystkie powyższe prace zakończono, odebrano i rozliczono w terminie.

Obecnie zakończył się nabór wniosków na dotacje na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków położonym na obszarze miasta Sosnowca na rok 2022. Do dnia 31 stycznia br. wpłynęło 7 wniosków na łączną kwotę 1 062 764,25 zł.

Ponadto zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r., o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (t.j. Dz.U. z 2021 r., poz.710 z późn. zm.) prezydent prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomości z terenu gminy. W gminnej ewidencji zabytków ujęto 745 obiekty (wg stanu na dzień 2 lutego 2022 br.).

W 2021 roku do GEZu włączono 9 obiektów: budynki mieszkalne na ul. Kilińskiego 1 oraz 7-9-11, barak jeniecki na ul. A. Kowalskiej 31, budynki mieszkalne ul. H. Ordonówny 23, 25, 27, 29, 31 oraz kamienicę mieszkalną na ul. Staszica 24. Obecnie przygotowywane są dwie kolejne karty adresowe - budynku fabrycznego d. przędzalni wełny czesankowej Schoena z II poł. XIX w., ul. E. W. Schönów / Chemiczna oraz wieży wodnej z lat 60. XX w. związanej z hutą im. M. Buczka.

W styczniu 2022 r. skierowano pismo do Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków z prośbą o akceptację dokonanej aktualizacji gminnej ewidencji zabytków. Modyfikacja istniejącego spisu wynika z konieczności usunięcia obiektów nieistniejących oraz tych, które straciły swój historyczny charakter np. poprzez termomodernizację. Dopisanie budynków istniejących w rejestrze zabytków a nie ujętych w GEZ. Ponadto zaktualizowano numery decyzji wpisu do Rejestru Zabytków Województwa Śląskiego, nazwy ulic oraz poprawiono błędną numerację posesji. Z uwagi na lepszą identyfikację obiektów przez użytkowników korzystających ze spisu doprecyzowano nazewnictwo budowli, jak również dodano numery ewidencyjne

działek w przypadku obiektów nie posiadających adresów (kapliczki, stanowiska archeologiczne, obiekty przemysłowe). Po uzyskaniu akceptacji WUOZ gminna ewidencja zabytków zostanie zaktualizowana zarządzeniem Prezydenta Miasta Sosnowca.

Jedną z form pomocy oferowaną właścicielom obiektów zabytkowych jest możliwość skorzystania z ulgi podatkowej od nieruchomości do wysokości 50% poniesionych kosztów kwalifikujących się do objęcia zwolnieniem, na okres nie dłuższy niż 5 lat. Szczegółowe kwestie reguluje uchwała nr 952/LXX/2018 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 25 października 2018 r. w sprawie zmiany Uchwały Nr 915/LIV/2014 Rady Miejskiej w Sosnowcu z dnia 27 lutego 2014 r. w sprawie zwolnienia od podatku od nieruchomości budynków mieszkalnych, w których wykonano remont elewacji.

Gmina Sosnowiec zajmuje się również kwestiami związanymi z pomnikami, miejscami pamięci narodowej, grobami wojennymi oraz kapliczkami i krzyżami zlokalizowanymi na terenie gminy. Prowadzi ewidencję ww. obiektów w formie kart ewidencyjnych oraz koordynuje prace konserwatorsko-remontowe. W 2020 i 2021 roku do ewidencji miejsc pamięci narodowej dołączono:

- kartę nr 38/89 tablicy poświęconej żołnierzom III Baonu 7 Pułku Piechoty Legionów, którzy zginęli w wojnie polsko-ukraińskiej w czerwcu 1919 roku znajdująca się we wnętrzach katedry przy ul. Kościelnej,
- kartę nr 38/90 tablicy poświęconej żydowskim mieszkańcom Sosnowca wywiezionych do KL Auschwitz (al. J. Miereckiego),
- kartę nr 38/91 tablicy upamiętniającej pomordowanych żołnierzy Armii Krajowej (ul. Ostrogórska 5a),
- kartę nr 38/92 tablicy upamiętniającej 100. rocznicę utworzenia Armii Ochotniczej (ul. Warszawska 6),
- kartę nr 38/89 symbolicznego grobu rodziny Mackiewiczów oraz Jerzego Piwowarczyka (ul. gen. Z. Waltera-Janke).

W ostatnich dwóch latach przeprowadzono prace remontowe przy kapliczce ze zbiorową mogiłą Powstańców Styczniowych przy ul. Staszica, pomniku Tadeusza Kościuszki zlokalizowanego w Sosnowcu na Placu Tadeusza Kościuszki, tablicy poświęconej żołnierzom z Zagłębiowskiej Brygady GL-PPS na ul. Przechodniej 5. Pozyskano również środki zewnętrzne w wysokości 32 000,00 zł na remont mogiły Stefana Okulickiego poległego w walce z Niemcami 4 listopada 1943 roku oraz mogiły zbiorowej wojennej nieznanymi żołnierzami Wojska Polskiego poległymi w czasie II wojny światowej (cmentarz parafialny przy ul. 11 Listopada w Sosnowcu). Wzorem innych miast polskich wsparliśmy inicjatywę zbiórki środków finansowych na remont i konserwację zabytkowych pomników nagrobnych związanych z postaciami ważnymi dla historii naszego miasta.

Ponadto Gmina Sosnowiec prowadzi działania zmierzające do zachowania usytuowanego w Parku im. porucznika Jana Fusińskiego, pomnika Leona Kruczkowskiego. Z dniem 20 stycznia br., nieruchomość na której zlokalizowany jest pomnik została przekazana w użyczenie sosnowieckiemu muzeum na cele edukacyjne i naukowe. W chwili obecnej oczekujemy na ocenę Urzędu Wojewódzkiego czy ta forma zagospodarowania nieruchomości pozwoli na nie stosowanie przepisu art. 5a ust. 1 ustawy z dnia 1 kwietnia 2016 r. o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego poprzez nazwy jednostek

organizacyjnych, jednostek pomocniczych gminy, budowli, obiektów urządzeń użyteczności publicznej oraz pomniki (tekst jedn. Dz. u. z 2018 r., poz. 1103).

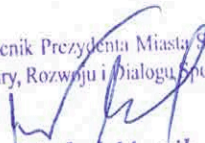
Dzięki współpracy z Stowarzyszeniem Eksploatacyjno-Historycznym „Szaniec 1863” i uzyskanymi przez gminę pozwoleniami na prowadzenie poszukiwań ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych przeprowadzono badania nieinwazyjne z zakresu geofizyki archeologicznej na terenie prochowni związanej z działalnością górniczą w Parku Niwka oraz na obszarze dawnego obozu pracy w Kazimierzu Górniczym.

Poza tym, w czerwcu i lipcu 2021 roku zabezpieczono macewy znalezione podczas prac remontowych prowadzonych na podwórku prywatnej posesji. Miejsce odkrycia zostało udokumentowane przez archeologa z sosnowieckiego muzeum, a macewy przewieziono do magazynu MZUKu na ul. Plonów. W najbliższym czasie 9 fragmentów nagrobków zostanie przetransportowane na cmentarz żydowski i złożone w miejscu wskazanym przez zarządcę kirkutu.

W 2020 roku, po wielu staraniach gmina otrzymała od Spółki Restrukturyzacji Kopalń część terenu po KWK Kazimierz-Juliusz na którym znajdują się m.in. obiekty o wartości historyczno-architektonicznej.

Na zakończenie należy jeszcze wspomnieć o przeprowadzonej w listopadzie i grudniu 2021 r., na zlecenie sosnowieckiego magistratu, konserwacji obrazu „Matki Boskiej z Jezusem” pochodzącego z kaplicy przydrożnej przy ul. Wojska Polskiego i Wygoda w Sosnowcu-Niwce. Prace konserwatorskie przeprowadzono w Pracowni Konserwacji Dzieł Sztuki s.c. „ZAGÓRZE”. Koszt konserwacji wyniósł 40 881,51 zł.

Pełnomocnik Prezydenta Miasta Sosnowca
ds. Kultury, Rozwoju i Dialogu Społecznego

Michał Mercik